

Začátky a rozdělení

Fungování arabských médií můžeme rozdělit do tři fází:

- koloniální
- post-koloniální
- devadesátá léta a dál

Psaná média byla podporována křesťanskými misionáři a Turky. Hlavními tématy byly většinou politika a náboženství. Evropští kolonizátoři využívali médií zejména k šíření své agendy a propagandy.

První arabské tiskoviny vznikly v Aleppu, v Sýrii, v roce 1706, v Egyptu pak až 20 let po vpádu Napoleona, a to v roce 1819. Pak se to začalo poměrně rychle šířit do ostatních arabských států a měst.

Morocco (1820), Egypt (1828), Tunisia (1838), Syria (1865), Iraq (1869) and Libya (1866) (Abdal-Rahman 1996: 16–22)

Předpokládalo se, že bude sloužit vládnoucí politické straně, nikoliv lidu.

Poté, co se arabské státy zbavili nadvlády evropských mocností a získali nezávislost, tištěná média a rozhlasové vysílání bylo pod správou jednotlivých států. Zaměřilo se na vývoj a budování vlastní národní identity. Ani soukromé stanice a noviny se nemohly vyhnout státnímu vlivu, protože byl ospravedlněn budováním něčeho vlastního jako opozice předešlým kolonizačním proudům a myšlenkám.

Jelikož arabská kultura od začátku své existence má velmi silnou kulturu mluveného slova, nejpopulárnějším médiem se brzy stalo rádio. Prvním státem, který spustil rádiové vysílání, byl Egypt v roce 1920.

Televizní vysílání přišlo do arabských zemí v polovině padesátých let.

S rozvojem posledních dvou a nárůstu vzdělanosti, lidé začali víc sledovat a spoléhat na mezinárodní zprávy, i když pořád sledovali i lokální stanice.

V té době dochází i k větší státní podpoře vzdělání budoucích profesionálů v oblasti médií. Otvírají se nové fakulty a obory, které mají připravit studenty na žurnalistickou praxi.

Vzhledem k narůstající popularitě rádia a televize, majitele těchto médií kontrolovali a cenzurovali jejich obsah. Ve zprávách převládali záležitosti vnitřní politiky a reportáže o státních výročích a oslavách.

A jelikož to byli státní televize, velkým trendem se stala nadnárodní média, která se zabývala děním v regionu, ale měla sídlo v zahraničí.

Nejvíce jich bylo ve Francii, nebo v Anglii, v Londýně. Arabská státní média, obzvláště v 70. letech silně cenzurovala obsah, takže pro novináře, kteří chtěli psát o současné politice bez cenzury a nesouhlasili se statutem quo, nebylo jiného zbylí než si založit exilové médium se sídlem v zahraničí a odtud šířit své myšlenky.

Mezi nejvlivnější satelitní kanály patřili:

Middle Eastern Broadcasting Centre (MBC) v Londýně, Orbit Television and Radio Network v Římě, ArabRadio and Television Network (ART), Future Television International (Libanon), the Lebanese Broadcasting Corporation (LBC), Al-Jazeera, Arab News Network (ANN) v Londýně a Al-Arabiya s centrálou ve Spojených Arabských Emirátech.

Arabská média se sídlem v zahraničí se ale vyvíjela ve vlnách. Kvůli vysokým nákladům na život v Londýně, mnohé kanály zanikaly. Ale v obdobích krize vznikali zas nové.

V devadesátkách s vědomím rozvoje digitální éry arabské země začali investovat do vzniku nových satelitních kanálů. Ke konci tisíciletí jich bylo přes šedesát.

Pro lepší pochopení můžeme rozdělit Arabské rádio a televizi na dvě skupiny. Propagandistickou a kontrolovanou.

V mnoha státech, lidé vnímali televizi a rádio jako legitimní prostředek k mobilizaci občanů a vysílání politických sdělení.

Dobrym příkladem je rádiová stanice po Egyptské revoluci, kterou založil Gamal Abdel Nasser v roce 1953 Voice of the Arabs, chtěl pomoci ní oslovit Araby po celém světě a šířit svou nacionalistickou ideologii. Mimo jiné napadal například Saudskou vládu, která založila své vlastní rádio, aby se postavila výpadům do opozice. Stejně tak i další Arabské země, proti kterým vysílalo Nasserova stanice, si založili vlastní satelitní televizi, aby hájili svou pozici.

Nepovedený příklad: Al-Hurra (TV) a As-Sawa (rádio) podporovalo politiku spojených států v konfliktu s Iráckou vládou a apelovalo na jejich občany, aby se osvobodili a povstali proti své vládě. Nicméně podle sledovanosti a poslechovosti lze soudit, že tento projekt nebyl mezi Araby úspěšný.

Média v té době hájila myšlenky pan-Arabismu a snažila se sjednotit všechny Araby na základě.

Krise v Perském zálivu učinila z Londýna opět odrazový můstek pro satelitní zpravodajství. Arabská televize MBC a BBC, oba saúdsko-sponzorované kanály, dokázaly ovlivnit jejich arabské diváky; tento dopad však netrval dlouho poté, co byly kanály vzaty do vzduchu kvůli neshodám ohledně redakční nezávislosti. BBC vysílala 4. dubna 1996 epizodu Panorama, která velmi kritizovala postoj Saúdské Arábie v otázkách lidských práv. Saúdská vláda obvinila BBC, že nezohlednila saúdskoarabské city. To vedlo k ukončení arabské smlouvy BBC. Kolaps arabské MBC umožnil vznik Al-Jazeera, která nesmírně těžila z odborných znalostí a profesionality zaměstnanců MBC.

Tisk

Kvalita a vývojové stádium novin v Arabském světě se liší podle gramotnosti obyvatelstva. Jsou zde státy, kde až polovina obyvatelstva je negramotná, a tak cirkulace a vývoj denního tisku je značně zaostalý.

Negramotnost je důvodem pro větší zálibu v televizi a rádiu, ale analytici se často shodují na tom, že negramotní diváci nedokážou kriticky posoudit obsah, který přijímají, takže by se měli hodnotit spíše jako pasivní diváci.

Zároveň k zaostalosti tisku v arabských zemích přispívají přísné a rigidní zákony a cenzura.

Maroko – nehledě na to, že se tato země řadí mezi ty s největším procentem negramotných lidí v arabském světě (teď je to 33%), tištěné noviny jsou tam velmi rozvinuté. Dostává se jim velké nezávislosti a jsou velmi různorodé napříč politickým spektrem.

Alžír – většinou ve Francouzštině. (50 léta) Nejdřív anti-kolonizační noviny byly po roce zakázány, ale po získání nezávislosti na Francii, Alžír se vyhlásil jako stát jedné politické strany a tisk byl znárodněný. Což mělo velký negativní dopad na různorodost tisku. Nacionalistické myšlenky se podporují a soukromé noviny jsou zakázané.

Tunisko – tisk vzkvétal a nacionalistický tisk nebyl podporován. Zákony nejsou moc přísné, a tak je dnes více novin. Jsou ve francouzštině nebo arabštině. V porovnání s jinými státy je počet denního nebo měsíčního tisku menší. Zároveň je Tunisko platformou pro Evropský tisk, který se dováží.

Egypt – od roku 1996 měli noviny relativně velkou autonomii a svobodu.

Libye – státní tisk, který reprezentuje oficiální politické postoje. Wakalat Al-Anba' Al-Jamahiriya (Jamahiriya News Agency [JANA]) má monopol na šíření domácích a zahraničních zpráv. Libyjský tisk je jedním z nejméně vyvinutých v Arabském světě.

Súdán – tisk je pod státní kontrolou z důvodu dlouhotrvajících politických nepokojů. Stát spustil i týdeník v angličtině, ve kterém se snaží o vysvětlení oficiálního stanoviska státu. Stát vlastní i mnohé další týdeníky a deníky.

Sýrie – tisk převážně ovládá vládnoucí strana.

Irák – Během Irácko-Íránské války všechny noviny museli podporovat oficiální stanovisko státu. Pokud tomu bylo jinak, tak se mělo za to, že je médium na straně Íránu. Od začátku nového tisíciletí se však zrušilo ministerstvo informací a vznikly nové kanály, kterých v důsledku bylo kolem šedesátí. Reprezentovali různé politické a náboženské názory. Je zde Al-Hurra, celostátní kanál, který je sponzorován Spojenými státy. Vládnoucí strana ale založila kanál Al-Iraqiya, který hlásá oficiální stanovisko Irácké vlády.

Jordánsko – noviny jsou relativně nezávislé a mají větší svobodu než ty v Iráku nebo Sýrii. V honbě za ekonomickým růstem, vláda povolila a podpořila částečnou privatizaci mediálního trhu. Vydavatelství však musí získat od státu licenci, aby mohli fungovat. Nejvlivnějšími novinami je Al-Ray, který je ve vlastnictví státu.

Jemen – zdejší noviny můžeme rozdělit do dvou skupin. První podporuje liberální Jih, druhá podporuje konzervativní sever. Jižní noviny byly pod striktním dohledem vlády, kdyžto severní se těšili relativní svobodě. V poslední době se oboje spojily a reprezentují oficiální linku státu jako jednoho celku. V současné době jednotlivé noviny reprezentují jednotlivé politické strany.

Libanon – nejvyvinutější a nejsvobodnější z celého regionu díky velkému počtu gramotných lidí a dobrým podmínkám pro novinářskou práci. Jsou zde noviny ve francouzštině, angličtině a arabštině. Některé noviny reprezentují politické strany, některé zase vládu. Nejzajímavější na situaci v Libanonu je různorodost médií od velmi liberálních po konzervativní.

Státy zálivu – Saudská Arábie, Irák, Kuvajt, Bahrajn, Katar, Oman, Spojené Arabské Emiráty

Saudská Arábie – velmi striktní a konzervativní. Média jsou vlastněná státem. Existuje speciální rada, která examínuje a schvaluje domácí tisk a zahraniční, který míří do království. Některé Saudské noviny se vyváží do dalších zemí.

Kdysi saudské noviny produkovaly jedny z nejsofistikovanějších politických debat v regionu. Už ne. Pod Mohammedem bin Salmanem, mladým korunním princem, nestačí, aby novináři šli po oficiální linii. Musí ji důrazně bránit nebo trpět následky.¹

Kuvajt – novináři mají relativně velkou svobodu a tisk je na lepší úrovni.

Emiráty – různorodé listy. V posledních letech narostl počet anglicky mluvících přistěhovalců, což dalo podnět k založení dalších.

Palestina – měla pomalé začátky kvůli politickým rozepřím a okupaci, ale v současné době má velkou nabídku různorodých tiskovin, které reprezentují různé názory, od liberálních po konzervativní.

Rádio a Televize

Kvůli velké nigramotnosti je rádio a televize důležitějším a populárnějším zdrojem informací pro Araby než denní tisk.

Toto si velmi brzy uvědomili vlády arabských států a využívají tento komunikační kanál k šíření svých oficiálních politických postojů a zároveň brání opozici využívat tohoto kanálu skrz cenzuru.

---

¹ <https://www.ft.com/content/3aafa152-db7a-11e8-9f04-38d397e6661c>

Vysílání je převážně konzervativní.

Jak už jsem zmiňovala, jsou zde dvě skupiny: čistě propagační státní televize (to se týká Algeria, Egypt, Iraq, Syria, Libya, Yemen and Sudan). V těchto zemích televize vybízí lidi, aby podporovali současnou vládu a režim.

Nebo televize, kterou přísně kontroluje stát a schvaluje či neschvaluje obsah. Tam patří zbylé státy, vyjma Maroka a Libanonu – tam si vybudovali celkem svobodnou strukturu médií. Existují tam jak státní kanály, tak i komerční.

Lidé si také naladí satelitní vysílání z jiných zemí a pro získávání informací využívají internet (i když v menší míře, protože mnozí si to nemohou finančně dovolit).

Vývoj

Arabská média se vyvíjela velmi pomalu, někdy dokonce stagnovala hned z několika důvodů: a to ekonomická nestabilita, finanční potíže a úzká spolupráce s politickými stranami. Kvůli tomu nemohli investovat do svých médií a osvojovat nové technologie a zároveň ztratili důvěru lidí.

Nicméně dostupnost zahraničních a exilových médií nabádala arabské novináře k tomu, aby se zamýšleli nad nezávislosti médií, právem na svobodu projevu a povinnosti pravdivě informovat veřejnost.

Palestinian intifáda – Al Jazeera měla monopol na vysílání. Státní televize nemohli konkurovat. To spojilo názor Arabů na dění v Palestině, protože měli jeden zdroj.

Satelitní kanály umožnili Arabům nezáležet na tom, odkud jsou, aby diskutovali o kontroverzních tématech. Představili publiku nový formát, který otevíral debaty o politických lídrech, způsobech vládnutí, náboženství a ženských právech. Mimo jiné tyto kanály vytvořili i zábavní a edukativní pořady, které nebyli přítomné na státních televizích.

Alžírsko – když se vláda myšlenkově rozešla po volbách v roce 1992 s Islamisty. Během nepokojů, žurnalisti, kteří pokrývali tyto konflikty, ať už hájili jednu nebo druhou stranu, tak byli perzekuováni. Zákaz kritiky vlády se hned rozšířil i na do té doby nezávislá média. Je důležité podotknout, že v Alžírské ústavě je garantovaná svoboda projevu. Nicméně vláda přijala dekrety, které hájili agresí vůči novinářům (granted immunity to perpetrators during a conflict (občanská válka)) a umožňovali zatýkat novináře za jejich texty. (exploiting the wounds of National Tragedy).

Současné vlastnictví

Arabská média jsou mezi dvěma finančně silnými soupeři - Saúdskou Arábií a Katarem. Hodně v regionu je buď financováno Saúdskou republikou, nebo je podporováno vládami nebo stranami, které jsou loajální vůči Rijádu.

Až donedávna bylo vlastnictví saúdských médií rozděleno mezi členy královské rodiny, přičemž některým - například dubajskému kanálu Al Arabiya nebo pan-arabským novinám al-Hayat bylo dovoleno trochu víc. Vlastnictví Al Arabiya se ale nyní dostalo pod kontrolu společnosti podporované princem Mohammedem, zatímco al-Hayat se radikálně zmenšil. V celé oblasti, když se kritici přesunuli do sociálních médií, vlády vytvořily nová nařízení a vytvořili trolly, aby šířili propagandu a diskreditovali disidenty.

Aneb je velkým mediálním hráčem Katar, v menší míře pak Írán. Katar spravuje mezinárodně známou nadnárodní televizi Al-Jazeera.² Al-Jazeera – spuštěná v roce 1996. Jejich reportáže porušovali mnohá pravidla a tabu arabských zemí. Kritický mluvili o vládcích, režimech, zvycích a konfliktech.

Velmi výrazně přispěli k událostem Arabského jara. Říká se, že nebýt Al-Jazeera, ani sociální sítě by nezvládli podpořit a „koordinovat“ protesty, natož o nich rozsáhle a do hloubky pozitivně informovat.³

Nicméně čím dál víc podléhali nátlaku Kataru a to, co porušovali v souvislosti s jinými státy, si nemohli dovolit vůči Kataru. Několik incidentů vměšování Katarské královské rodiny do obsahu vysílání podkopalo víru diváků v nestrannost a objektivitu tohoto média. Ve výsledku se z toho stal silný kanál, který posiloval roli Kataru na Blízkém Východě.

Taktéž pozitivně informovali a podporovali Muslimské bratrství v Egyptě a Ennahdu v Tunisku, to se mnoha Arabům nelíbilo. Když ale vyjádřili podporu svrhnutým Muslimským bratrům, na kterých se často konalo bezpráví a kteří čelili velké agresi ze strany nového režimu, tak slova Al-Jazeera byla vnímána jako politický postoj.⁴

V reakci na tyto postoje Spojené arabské emiráty v roce 2017 zakázaly projevy soucitu vůči Kataru. Těm, kdo je poruší, hrozí trest odnětí svobody až na 15 let.

Zákon

Pravidla vysílání a svoboda médií je regulována zákony, které jsou schválené parlamentem. Dodržování těchto pravidel je striktně kontrolované a jejich porušení se trestá až vězením.

Tyto zákony mají chránit vládu a kulturu. Mnohdy znamenají, že novináři nesmí kritizovat ani vládu, ani uspořádání státu.

Například v Jordánsku za to, že se novinář opováží navázat do státu, mu ze zákona hrozí pokuty nebo uvěznění a médiu odebrání licence.

V Egyptě zase můžou zavřít zpravodajskou společnost nebo konfiskovat všechny výtisky.

Arabské státy také adaptovaly speciální trestní zákoník pro případy difamace vlastního státu za hranicemi a poškození tak jeho reputace.

Lze také říci, že ekonomická situace arabského světa má vliv na fungování arabských médií. Vzhledem k nedostatku finančních prostředků, média nemohou vyškolit kvalitní novináře, a tak se některá arabská média spoléhají na tradiční způsoby a cíle vysílání.

Zároveň spoléhají na finanční podporu státu, což logicky ovlivňuje obsah, jelikož nechtějí přijít o příjem. Jako například v Tunisku, tam ekonomická situace zanechala média v bezvýhodném postavení.

Všechny hlavní noviny a televizní stanice na Blízkém východě ztrácí peníze, s výjimkou Libanon Broadcasting Corporation, vysílá zábavné programy jako „Survivor“ a „Star Academy“. Ostatní spoléhají na vládní dotace, aby přežily. Výsledkem je, že jediná skutečně nezávislá média jsou na internetu.

Internet

---

² <https://www.ft.com/content/3aafa152-db7a-11e8-9f04-38d397e6661c>

³ <https://www.independent.co.uk/voices/al-jazeera-qatar-saudi-arabia-diplomatic-freedom-of-journalism-arab-journalism-existence-important-a7938871.html>

⁴ <https://www.independent.co.uk/voices/al-jazeera-qatar-saudi-arabia-diplomatic-freedom-of-journalism-arab-journalism-existence-important-a7938871.html>

S nástupem internetu se narušily pevné hranice cenzurovaného obsahu a spousta mladých lidí (ve školách a na univerzitách) najednou měla přístup k nadnárodním zpravodajským společnostem, zahraničním zprávám a opozičním myšlenkám. Samozřejmě to zabralo nějaký čas, mnozí si dlouhá léta nemohli dovolit zaplatit za připojení k internetu, nicméně v současné době, firmy, které poskytují internet, udělali vše, aby zajistili své služby ve většině arabských států, když viděli poptávku.

S rozšířením internetu se stal hlasitější i opoziční hlas, rychlé reakce a informovanost společností, což vedlo k mnohým stávkám, snadnější organizaci a podněcování ostatních národů, aby se stavěli proti diktaturám.

Obsah, ke kterému mají přístup občané, však některé vlády dokážou omezovat nebo kontrolovat. Patří k nim Libye, Saudská Arábie, Sýrie a Tunisko, Emiráty a Jemen. (2007)

Saudové blokují stránky, které mohou propagovat pornografii, drogy, hazard, nebo také stránky, které propagují konverzi ke Křesťanství. Vyzývají ke svým občanům, aby hlásili i jiné stránky, které by mohly porušovat státní zákony a pořádek.

V Emirátech je stejná situace, blokují stránky, které mohou pohoršovat „politické, morální a náboženské hodnoty“. Zbytek je stejný jako u Saudů.

Hodně mluví o strachu, že Západní kultura, která přichází do Arabských domovů přes internet, má zlý potenciál zničit tradiční rodinné hodnoty a vazby.

Sýrie se připojila na internet jako poslední země. Stalo se to rok po nástupu Bashara al-Assada. Nově vzniklé Syrské Počítačové Společenství však blokovalo veškerý nekorektní materiál. Mimo jiné zablokovali stránky velmi populárních novin Al-Hayat a Al-Quds Al-Arabí. Porušení těchto pravidel mohlo znamenat měsíce vězení.

Trochu slabší je regulace v zemích, jako je Jordánsko, Bahrajn a Katar, nicméně pornografie a politická opozice je taktéž blokována.⁵

V roce 2005 velmi populární způsob kritizovat režim nebo se podělit o své myšlenky o tradicích a ostatních věcech, které byly tabu, bylo psaní blogů. Zrodil se Best Arab Blog Award. Mnohá západní média využívala těchto blogů jako zdroj informace pro pokrývání arabského světa.⁶

Po Arabském jaru lidé ve spoustě arabských zemí demonstrovali svou touhu po svobodě vyjadřování a médií tím, že více používali sociální sítě pro šíření informací a hledali dostupná nezávislá média. V některých státech se situace zlepšila. Nicméně jsou země na Blízkém východě stále jedny z nejvíce nebezpečných pro žurnalisty.⁷

Doporučení v hodině: Teresa Pepe – Blogging from Egypt (kniha o blogerství v Egyptě)⁸

Stíhání novinářů

Podle Committee to Protect Journalists v roce 2018 největší počet uvězněných novinářů byl v Egyptě a Saudské Arábii. Turecko je stále na vrcholu v počtu uvězněných žurnalistů. Tento rok osvobodilo jen pár. Od roku 2016 po rok 2018 Turecko, Egypt (19 lidí za fake news) a Čína mají na svědomí více než polovinu všech zatčených novinářů ve světě (250 za rok).

⁵ Lahlali, E. M. (2011). Contemporary Arab Broadcast Media. Edinburgh: Edinburgh University Press.

⁶ <https://www.uscpubliediplomacy.org/blog/no-independent-arab-media-exist-say-arab-journalists>

⁷ <http://www.ipsnews.net/2019/04/hard-battle-ahead-independent-arab-media/>

⁸ <https://edinburghuniversitypress.com/book-blogging-from-egypt.html>

Egypt – blogger Mohammed Oxygen, za zprávy o porušení pravidel voleb a brutalitě ozbrojených složek je zadržen na 15 dní, akorát se to každých 15 dní znovu obnovuje. Čeká na soud, kde se bude řešit jeho obvinění z šíření fake news a členství v zakázaných skupinách.

Fotograf Mahmoud Abou Zeid – byl zadržen v roce 2013, když pokrýval ozbrojené střety bezpečnostních složek a zastánců odstaveného presidenta Mohameda Morsi. Dva roky seděl bez obvinění, pak ho obvinili z držení zbraní, nezákonného shromáždění, vraždy a pokusu o vraždu. V září 2018 ho odsoudili za vraždu a členství v teroristické skupině na pět let. To už ale odseděl. Nicméně podle slov jeho právníka mu pak dali ještě půlrok za nespécifikované škody během protestů v roce 2013.

Saudská Arábie – vražda exilového novináře Khashoggiho na Istanbulském konzulátě.

Turecko – vězňů nejvíc novinářů. Za rok 2018 je to 68, ale číslo se pořád mění. Věznění jsou za protistátní projevy.⁹

Inforgrafika: https://cpj.org/reports/Prison_2018_Graphic_Web.jpg

Články o ohrožení novinářů v regionu: <https://rsf.org/en/thematique/internet?countries%5B%5D=5>

Nezávislá média

Od arabského jara se objevilo zhruba deset nezávislých novinářských platforem jako Daraj¹⁰, Nawaat¹¹ v Tunisku, Mada Masr v Egyptě a bejrútský Raseef¹², který nabízí alternativní příběhy, čelí státní propagandě a autocenzuře tradičních médií. Výzvy pro tyto organizace jsou však velké - mnozí běžní čtenáři považují takové weby za elitářské a zacílené na „intelektuály“ - a jejich peníze.¹³

Daraj, byl uveden na trh díky evropským nadacím pro podporu demokracie, dosáhl prvního úspěchu jako partner při vyšetřování úniků peněz za hranice.

Ale musí to být větší, aby dostali dostatek peněz od předplatitelů. Přitažlivost pro podnikatele je však nepravděpodobná. Když v roce 2015 spustil saúdský businessman, princ Alwaleed bin Talal, nový televizní kanál v Bahrajnu (s Khashoggim v roli editora), kanál okamžitě zavřeli a princovy peníze přišly vniveč.¹⁴

Velkou výzvou jsou tedy finance, je potřeba hledat nové udržitelné business schémata, která umožní fungování médií nezávisle na státě.

Moderní technologie a trendy diktují nárůst zájmu o podcasty. Obzvláště v dlouhé historii a tradici ústního předávání informací v Arabském světě mnozí predikují velký úspěch tohoto formátu. Díky evropským grantům vznikají i takové projekty, které se zabývají palčivými otázkami tradic, politiky a genderu. Jedním z takových je projekt Sowt, který vydává podcasty v podobě příběhů, což je v blízkovýchodním kontextu jeden z prvních a nejúspěšnějších projektů.¹⁵¹⁶

---

⁹ <https://cpj.org/reports/2018/12/journalists-jailed-imprisoned-turkey-china-egypt-saudi-arabia.php>

¹⁰ <https://daraj.com>

¹¹ <http://nawaat.org/portail/>

¹² <https://raseef22.com>

¹³ <http://www.ipsnews.net/2019/04/hard-battle-ahead-independent-arab-media/>

¹⁴ <https://www.ft.com/content/3aafa152-db7a-11e8-9f04-38d397e6661c>

¹⁵ <https://www.niemanlab.org/2018/01/arabic-language-narrative-podcasts-connect-with-a-new-generation-in-a-region-with-a-rich-oral-tradition/>

¹⁶ <http://sowt.com>

Informovanost a důvěra

V roce 2017 Katarská univerzita udělala průzkum, ze kterého vyplynulo, že většina Arabů čerpá zprávy ze sociálních sítí. Zabývala se státy jako Spojené Arabské Emiráty, Libanon, Saudská Arábie, Jordánsko, Katar, Tunisko a Egypt.

Studie měřila důvěru v média a způsoby získávání informací.

Vlastnictví smartphonů je zde velmi velké, 84 procent lidí vlastní mobilní zařízení. ¾ lidí tedy získávají zprávy skrz mobily. Dvě třetiny lidí řekli, že sledují zprávy ze sociálních sítí každý den.

Používají na to WhatsApp, Facebook . přes 60 procent, Youtube 50 a Instagram přes 30%. I když ve státech jako je Saudská Arábie (76-55), Emiráty (83-70) a Katar (43-22) používání Facebooku celkově kleslo o desítky procent.

Co se týče důvěry v média, tak je dvakrát vyšší než mají Američané. Pokud jde o zprávy ze sociálních sítí, tam se důvěra liší v závislosti na věku a je všeobecně nižší. Mladší a vzdělanější lidé (18-24) věří soc. sítím v 50% případů, kdyžto ti starší a ti, kdo má pouze druhý stupeň vzdělání pouze v 36.

Je to ale spíš proto, že mladší uživatelé sociálních sítí jsou zkušenějšími uživateli a umí si nastavit news feed podle svých potřeb. V tom případě se ani neliší sociální sítě a masová média. Protože noviny a televizní kanály sdílí svůj obsah i na sociální sítě.¹⁷

Full report here ¹⁸

*Doporučení v hodině: Básim Júsif – Škádlení Goliáše (film o nezávislosti médií v arabském světě).*¹⁹

---

¹⁷ <https://www.niemanlab.org/2017/09/media-in-the-middle-east-a-new-study-shows-how-the-arab-world-gets-and-shares-digital-news/>

¹⁸ <http://www.mideastmedia.org/survey/2017/about/>

¹⁹ <https://www.promitejity.cz/detail-filmu/66-skadleni-goliase>